

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ สภาวะข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและเนื้อหาสาระของการวิจัย ให้ครอบคลุมเนื้อหา ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ตั้งกรอบแนวความคิดในการวิจัย เป็นการประมวลความรู้จากเรื่องที่ ศึกษาวิจัยทั้งหมด มากำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย

3) กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนด ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็น 4 กลุ่ม คือ

(1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

(2) เจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้แก่ ศึกษา นิเทศก์ ข้าราชการครูช่วยราชการ และข้าราชการพลเรือนในสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ

(3) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

(4) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

4) สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก และถือเป็นกรอบของเครื่องมือว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้น สามารถตอบคำถามในการวิจัยได้หรือไม่

5) ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือโดยกำหนดพื้นที่ในการทดลอง คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดหนองคาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน หลังจากนั้นปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

6) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ที่ได้แก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในการวิจัย ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการได้ข้อมูลกลับคืนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 95.00

7) วิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้ข้อมูลจากเครื่องมือที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว นำมาหาค่าสถิติตามประเภทของแบบสอบถามนั้น ๆ และแปลผลการวิจัย

8) สรุปผลการวิจัย และเสนอผลการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,322 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 38 คน

กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ 63 คน ครูช่วยราชการ 68 คน ข้าราชการพลเรือน 177 คน รวม 308 คน

กลุ่มที่ 3 คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ (กปอ.) ในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย นายอำเภอ 19 คน ศึกษาธิการอำเภอ 19 คน ผู้แทนข้าราชการครูโดยการเลือกตั้งจากกลุ่มโรงเรียน 107 คน รวม 145 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอุดรธานี จำนวน 839 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนประชากรดังกล่าว ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

(1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน

(2)ศึกษานิเทศก์, ข้าราชการพลเรือน และครูช่วยราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) จากตารางของ Krejcie R.V. และ Morgan D.W. (อ้างใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 175 คน และกำหนดขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอ แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

(3) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง 145 คน

(4) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie R.V. และ Morgan D.W. (อ้างใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 265 คน และกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอแล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

รายละเอียดจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังได้แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

สพอ.	จำนวน							
	หน. ปอ. และ ผช. หน. ปอ.		เจ้าหน้าที่		กปอ.		ผู้บริหาร โรงเรียน	
	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง
เมืองอุดรธานี	2	2	24	13	18	18	121	38
กุมภวาปี	2	2	27	15	12	12	93	30
บ้านดุง	2	2	19	11	11	11	72	23
บ้านผือ	2	2	23	13	11	11	73	23
เพ็ญ	2	2	18	10	11	11	72	23
หนองหาน	2	2	23	13	11	11	77	24
น้ำโสม	2	2	11	6	7	7	30	9
โนนสะอาด	2	2	17	10	6	6	34	11
วังสามหมอ	2	2	15	8	6	6	28	9
ศรีธาตุ	2	2	14	8	6	6	40	13
หนองวัวซอ	2	2	15	8	6	6	31	10
กุดจับ	2	2	18	11	7	7	41	13
ไชยวาน	2	2	13	7	6	6	23	7
หนองแสง	2	2	13	7	4	4	17	5

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ต่อ)

สพอ.	จำนวน							
	หน.ปอ.และ ผช.หน.ปอ.		เจ้าหน้าที่		กปอ.		ผู้บริหาร โรงเรียน	
	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง	ประ ชา กร	กลุ่ม ตัว อย่าง
สร้างคอม	2	2	13	7	5	5	22	7
ทุ่งฝน	2	2	10	5	4	4	15	5
พิบูลย์รักษ์	2	2	13	7	4	4	16	5
ภูแก้ว	2	2	10	5	4	4	17	5
นาขูง	2	2	10	5	4	4	17	5
รวมทั้งสิ้น	38	38	308	175	145	145	839	265

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อ

หาที่ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร หลักและระบบการบริหารการศึกษา บทบาท หน้าที่ ภารกิจของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย หลังจากที่ได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) กำหนดวัตถุประสงค์ของเครื่องมือวิจัยโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

4) สร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวความคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย นำเสนอปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) เสนอร่างเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability)

7) นำค่าความเที่ยง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

8) สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

3.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถาม 2 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรม การบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 90 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1) ด้านการวินิจฉัยสั่งการ

2) ด้านการประสานงาน

3) ด้านการติดต่อสื่อสาร

4) ด้านมนุษยสัมพันธ์

5) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศและประเมินผล

6) ด้านคุณธรรมและเจตคติ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพที่เป็นจริง เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ให้คะแนนดังนี้

คะแนน 4 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้แสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ เหมาะสมดีมาก

คะแนน 3 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้แสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ เหมาะสมดี

คะแนน 2 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้แสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ เหมาะสม

คะแนน 1 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้แสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ ควรปรับปรุง

ส่วนที่ 2 สภาพที่คาดหวัง เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ให้คะแนนดังนี้

คะแนน 4 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ มากที่สุด

คะแนน 3 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ มาก

คะแนน 2 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ น้อย

คะแนน 1 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ น้อยที่สุด

3.3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

1) ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตรวจสอบ ความตรงตามโครงสร้าง ความตรงตามเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยสามารถวัดได้ครอบคลุมครบถ้วน ตามเนื้อหาที่ต้องการให้วัด และวัดได้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตลอดจนความชัดเจนของภาษา

2) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (r_α) ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง เท่ากับ 0.99

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นนำไปเสนอขออนุญาตจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

2) ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ออกหนังสืออนุญาตถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

3) ผู้วิจัยขอความร่วมมือจาก หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดอุดรธานี ให้ช่วยเหลือส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน พร้อมนัดหมายวันที่จะเดินทางมารับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

4) ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ในบางส่วนที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเก็บรวบรวมไม่ครบตามกำหนด

5) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งสิ้น 623 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 623 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		
	ที่ส่งไป	ได้รับกลับคืน	ร้อยละที่รับคืน
1) ทน.ปอ. และ ผช.ทน.ปอ.	38	38	100
2) เจ้าหน้าที่ใน สปอ.	175	175	100
3) กปอ.	145	145	100
4) ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา	265	265	100
รวม	623	623	100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติดังนี้

- 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 แบบเลือกตอบ (Checklist) วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ และร้อยละ
- 2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบโดยใช้ F-test และเมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบโดยใช้ Scheffe' method (S-method)

4) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการบริหารที่เป็นจริง และคาดหวัง ทดสอบโดยใช้ t-test

3.6 การแปลผลข้อมูล

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

1) สภาพที่เป็นจริงของพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

3.51-4.00 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เหมาะสมดีมาก

2.51-3.50 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เหมาะสมดี

1.51-2.50 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เหมาะสม

1.00-1.50 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ควรปรับปรุง

2) สภาพที่คาดหวังของพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

3.51-4.00 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ มากที่สุด

2.51-3.50 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ มาก

1.51-2.50 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ น้อย

1.00-1.50 หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรแสดง
พฤติกรรมนั้น ๆ น้อยที่สุด